

דואר סביבה

נושא החרוז: חקר הסביבה הקרובה

רצינות: חקר וגילוי הם אמצעי למידה יעילים ומשמעותיים ביותר. כאשר יוצאים אל הטבע לא תמיד יש צורך בהוראה ולימוד של שמות ותופעות, לפעמים עדיף שהחניך יגלה את הסביבה בחושיו שלו ובהתנסויות שאינם העברת מידע ממדריך לחניך, כלומר החניך יאסוף את המידע בכוחות עצמו. הפעילות המוצעת בחרוז זה משלבת חקירה עצמאית, משחק ולמידה.

מטרות התכנית:

- 1) הכרת פרטים שונים בסביבה הקרובה
- 2) הפעלת החושים
- 3) יצירת הנעה לחקר וחיפוש
- 4) איסוף פעיל של מידע
- 5) הנאה מהאפשרויות הנמצאות בחוץ

נושאי תוכן עיקריים:

בהתאם לסביבה בה מתקיימת הפעילות ובהתאם למטרה הכללית של הפעילות.

דוגמאות:

- 1) פעילות לקראת ט"ו בשבט בנושא זריעה ונטיעות – ה"מכתבים" יהיו בנושא זרעים ועצים
- 2) פעילות במרכז שדה להכרת השטח – ה"מכתבים" יהיו בנושאים שונים הנמצאים במרכז
- 3) פעילות בנושא האביב – ה"מכתבים" יהיו בנושא פריחה והתחדשות

מקום מומלץ לביצוע הפעילות:

כל שטח פתוח מחוץ לכיתה. ה"מכתבים" יותאמו למקום ולמטרת הפעילות.

מהלך הפעילות:

סוג הפעולה – משחק / הפעלה

מסגרת זמן:

20-30 דקות

הכנות לפעילות:

בדיקה מוקדמת של שטח הפעילות והתאמת ה"מכתבים" לאופי השטח ולמטרת הפעילות

אופן הפעילות:

- 1) מחלקים את הקבוצה לחוליות בנות 4-5 חניכים
- 2) מספרים לחניכים שהגיע עבורם דואר מסווג. כל חוליה תקבל מעטפה ובה משימה שעליה לבצע בלי שהחניכים שאינם שייכים לקבוצה ידעו מה תוכנה.
- 3) לצורך ביצוע המשימות מוקצבות 5-10 דקות (תלוי במשימות, בקבוצה ובזמן העומד לרשותם)

- 4) את תוצרי המשימה יש לערוך על משטח ולהציגם לשאר החניכים. יש להקפיד על סודיות מוחלטת בנוגע למהות המשימה!
- 5) תוחמים מילולית את השטח המיועד לביצוע המשימה
- 6) מחלקים לכל חוליה מעטפה ומכריזים על תחילת ביצוע המשימה
- 7) עם תום הזמן המוקצב מציגה כל חוליה, על פי סדר שקובע המדריך, את הפריטים שאספה בלי להסגיר את תוכן המכתב. שאר החניכים מנסים לנחש מהי המשימה לפי הפריטים שנאספו.
- 8) אם יש צורך ובהתאם למטרת הפעילות המדריך מרחיב את הנושאים שמועלים.
- 9) סיכום הקושר את כל המשימות לנושא הפעילות

עזרים:

ערכת פעילות – דואר סביבה

הוראות ונהלים:

הפעילות יכולה להתבצע בכל מקום לכן יש להקפיד על הוראות בטיחות בהתאם לשטח בו מתבצעת הפעילות. בכל מקרה יש להנחות את החניכים שלא לגעת או להרים חפצים חשודים, חלודים, חדים או כאלו שעלולים לגרום לנזק להם או לזולת. בנוסף – אסור לפגוע בצומח ובחי הנמצאים בשטח.

התייחסות לרגע משמעותי:

ביצוע המשימה בחוליות – איסוף הפריטים על פי הרשום במשימה באופן אישי וכחלק מקבוצה קטנה מעשירים את דמיונו של החניך ומחדדים את חושי. בנוסף נוצרת אחווה קבוצתית ותחושת שייכות שלפעמים קשה להשגה בקבוצה גדולה. לצורך ביצוע המשימה מגייס החניך את חושי, את שריריו וכמובן הבנה וידע. גם הצגת התוצרים משמעותית כיוון שבשלב זה מקבלים החניכים משוב על פעולתם ובד"כ שלב זה מאוד חשוב להם בעיקר כשנוסף לכך מימד תחרותי.

סיכום:

פעילות דואר סביבה מתאימה לכל גיל מגן עד כיתה ו, כשהמשימות כמובן מותאמות לגיל. החניכים פעילים בהכרת הסביבה ונוצרת הזדהות והרגשת שייכות דרך איסוף הפריטים האישית של כל אחד בקבוצה. החניכים לומדים להתבונן בפרטים שונים ונחשפים לאפשרויות הרבות שקיימות בסביבה שמחוץ לבית ולכיתה.

בערכת "דואר סביבה" מובאות 12 משימות איסוף כלליות שניתן לחבר בקלות את הנושא שהן עוסקות בו לקק"ל ולמפעליה השונים. במידה ורוצים לשנות את המשימות בהתאם לנושא מסוים או לגיל המודרכים ניתן להדפיס עצמאית כרטיסיות משימה נוספות מתוך אתר המדריכים של קק"ל או לצלם את הכרטיסיה שבהמשך המערך.

רשימת משימות אפשריות לדוגמה:

1. הביאו 5 פריטים בצבע ירוק
2. הביאו 5 פריטים בצבע חום
3. הביאו 5 פריטים בצבע כחול
4. הביאו 5 פריטים הקשורים לתחום המים
5. הביאו 5 פריטים שקשורים לתחום הקרקע
6. הביאו 5 פריטים שקשורים ליער
7. הביאו 5 פריטים שקשורים לעץ
8. הביאו 5 פריטים שקשורים לאקולוגיה ולשמירה על הסביבה
9. הביאו 5 פריטים שמייצגים את נוכחות האדם בשטח
10. הביאו 5 סוגים שונים של קרקעות/אבנים שתמצאו בשטח
11. הביאו 5 סוגי זרעים
12. הביאו 5 פריטים הקשורים לנוכחות בעלי חיים בשטח

